

Мақала туралы мәлімет / Содержание

«ЖАСТАР ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ: БҮГІНІ МЕН БОЛАШАҒЫ» жас ғалымдардың халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдар жинағы

Сборник материалов Международной научно-практической конференции молодых ученых «МОЛОДЕЖЬ И НАУКА: НАСТОЯЩЕЕ И БУДУЩЕЕ»

The collection of materials from the International Scientific and Practical Conference of Young Scientists «YOUTH AND SCIENCE: PRESENT AND FUTURE»

Жинақ	IV, Атырау, 8/04/2026, 2026 ж.
ISBN	978-601-262-638-4
Секция	СЕКЦИЯ IV. ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ ҒЫЛЫМДАРЫ / ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ Секция IV.I. Тұрақты даму жағдайында экономика, қаржы және менеджмент салаларының цифрлық трансформациясы / Цифровая трансформация сфер экономики, финансов и менеджмента в условиях устойчивого развития
Жинақтағы рет нөмірі	№ 025
Мазмұндағы беті	115
Жарияланған беттері	115-121
Автор(лар)	Камиева Гульбарша Жаксыбаевна
Мақала атауы	БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫ ЕСЕПКЕ АЛУ МЕН АУДИТІН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ
Мазмұндағы жазылуы	Камиева Г.Ж., Кадырбергенова А.К БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫ ЕСЕПКЕ АЛУ МЕН АУДИТІН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ

Ескерту: бет нөмірлері жинақтың соңындағы «МАЗМҰНЫ» бөліміндегі жарияланған беттерге сәйкес берілді.

«БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫ ЕСЕПКЕ АЛУ МЕН АУДИТІН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ»

Камиева Гульбарша Жаксыбаевна

Kamieva@gmail.com

«Есеп, аудит және контролинг» білім бағдарламасының 1 курс магистранты
«Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Атырау қаласы, Қазақстан Республикасы
Ғылыми жетекшісі Кадырбергенова А.К.- PhD докторы, қауымдастырылған профессор

Негізгі құралдар-материалдық активтер, олар: тауарларды өткізу, жұмыстарды орындау, қызметтер көрсету кезінде өндірісте немесе әкімшілік мақсаттарда пайдалануға, оның ішінде басқа тұлғаларға мүліктік жалдауға (жалға алуға) тапсыруға арналған; бір жылдан астам уақыт ішінде пайдалануға болжанады. Негізгі құралдар мысалдары: машиналар, қондырғылар, кеңсе, өндірістік ғимарат, қоймалар, компьютерлер, үстелдер, орындықтар және басқалары.

Кәсіпорынның негізгі құралдары айналым барысында капиталдың құрамдас бөлігі ретінде қарастырылады, ол бір уақытта келесі нақты нысандарда болуы мүмкін: ақша (ақша), өндіріс (өндіріс құралдары) және тауар (тауарлар). Пайдалы қызмет мерзімі-бұл объектіні негізгі құралдарды пайдалану ұйымға табыс әкелетін кезең. Негізгі құралдардың түрлері бойынша жіктелуі олардың аналитикалық есебінің негізін құрайды. Негізгі құралдар бастапқы, қалпына келтіру және қалдық құны бойынша бағаланады. 16 ҚЕХС (IAS) «Негізгі құралдар» сәйкес, негізгі құралдар - материалдық активтер:

а) тауарларды өндіру немесе жеткізу және қызмет көрсету процесінде, жалға беру кезінде немесе әкімшілік мақсаттарда пайдалануға арналған; және

ә) бірнеше кезең ішінде пайдалануға арналған [1,9].

Э.О. Нұрсейітовтың зерттеуіне сәйкес, негізгі құралдар - бұл ұзақ уақыт бойы (бір жылдан астам) еңбек құралдары ретінде жұмыс саласында да, материалдық өндіріс секторында да, сондай-ақ өндірістік емес қызмет салаларында да тиімді қызмет ететін материалдық құндылықтар [1].

В.Е. Керімовтің зерттеуінде негізгі құралдарды келесі шарттарды бір мезгілде қанағаттандыратын ресурстар ретінде анықтайды:

а) олар тауарларды өндіруде, қызметтерді көрсетуде немесе ұйымның ішкі басқару қажеттіліктері үшін пайдаланылады;

ә) олар ұзақ уақыт бойы белсенді түрде пайдаланылады, яғни 12 айдан асады немесе 12 айдан ұзақ болса, қалыпты жұмыс циклі кезінде;

б) активтер қайта сатуға арналмаған;

в) ұйым болашақта экономикалық пайда алуды күтеді [2].

Кәсіпорындарда қызмет көрсету көлемін ұлғайтудың маңызды факторларының бірі олардың негізгі құралдарымен неғұрлым толық және тиімді пайдалану болып табылады. Есепке алуды жүргізудің ұлттық және халықаралық стандарттарына сәйкес негізгі құралдар объектілерін түрлері бойынша жіктеуді серіктестік оларды пайдалану ерекшелігін ескере

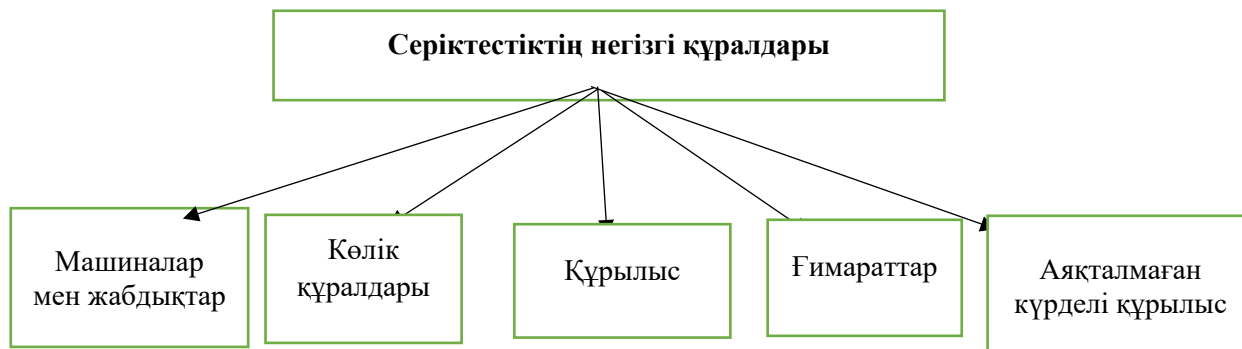
отырып дербес жүргізеді. Кәсіпорындағы негізгі құралдарды объектінің активі деп тану екі негізгі шарттың орындалуына байланысты:

1) кәсіпорын кірістердің ұлғаюы немесе шығындардың төмендеуі сияқты осы объектіден болашақ экономикалық пайда алады деп күтілуде;

2) негізгі құралдар объектісін сатып алуға және пайдалануға арналған шығындарды бағалау сенімді және дәл болуға тиіс.

Негізгі құралдарды алу кезінде танудың бірінші критерийіне сәйкестігін тексеру кезінде серіктестік активті иеленудің барлық дерлік тәуекелдері мен артықшылықтарын өзіне аударуға талдау жүргізеді. Пайда мен тәуекелдердің көп бөлігі серіктестікке ауысқанға дейін объект танылмайды.

Серіктестік негізгі құралдарының жіктелуі 1-суретте келтірілген:

Сурет 1 - Серіктестіктің негізгі құралдарының жіктелуі

Серіктестік негізгі құралдардың объектілерін сатып алады:

- 1) өтеулі негізде;
- 2) өтеусіз негізде;
- 3) басқа активтерге айырбастау.

1) Негізгі құралдар объектілерін өтеулі негізде сатып алу:

Негізгі құралдардың бастапқы құны сатушының барлық қолданыстағы жеңілдіктері мен жеңілдіктерін ескере отырып, тану күніндегі оның нақты ақшалай баламасы бойынша анықталады. Егер төлем бір жылдан астам кешіктірілсе, негізгі құралдардың құны болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы есептеледі. осы негізгі құрал бойынша міндеттемелерді өтеуге байланысты, ағымдағы уақытқа дейін. Мұндай есептік мән мен барлық болашақ төлемдердің жалпы сомасы арасындағы айырмашылық осы пайыздар капиталдандыруға жататын жағдайларды қоспағанда, кейінге қалдыру кезеңінде туындайтын пайыздық шығыстар ретінде қарастырылады.

Серіктестік 2024 жылғы 18 мамырда құны 200 мың теңге болатын жабдық сатып алды. Проводкалар 1 кестеге сәйкес жүргізіледі:

Кесте 1 - Бухгалтерлік есепте өтеулі негізде негізгі құралдарды сатып алу жөніндегі операцияны көрсету

Дебет	Кредит	Операцияның мазмұны
2410 - Негізгі құралдар	3310 - Жеткізушілер мен мердігерлерге қысқа мерзімді кредиторлық берешек 3380 - Басқа қысқа мерзімді кредиторлық берешек	Заңды немесе жеке тұлғалардан негізгі құралдарды сатып алу
1420 - есептен шығаруға ҚҚС	3310 - Жеткізушілер мен мердігерлерге қысқа мерзімді кредиторлық берешек	Жеткізушілерден берілген шот-фактуралар бойынша есепке жатқызуға ҚҚС

	3380 - Басқа қысқа мерзімді кредиторлық берешек	
2410 - Негізгі құралдар	2930 - Аяқталмаған құрылыс	Аяқталмаған өндірістен негізгі құралдарды енгізу

Ескерту: кестені автор [4,5] дереккөз негізінде құрастырған

2) негізгі құралдар объектілерін өтеусіз негізде алу:

Бастапқы тану кезінде өтеусіз алынған негізгі құралдар әділ құны бойынша мынадай жағдайларда ескеріледі:

- 1) қатысушыдан салым түрінде қатысушыдан негізгі құралдарды алу;
- 2) мемлекеттік грант түрінде негізгі құралдарды алу;
- 3) сатып алушылардан негізгі құралдарды алу.

Қалған жағдайларда өтеусіз алынған негізгі құралдар нөлдік құны бойынша ескерілуі тиіс.

Серіктестік 2025 жылғы 15 тамызда «Andritz» ұйымынан құны 1000 мың теңге жабдық алды. Қолданыстағы комиссия пайдалы қызмет мерзімін 10 жыл деп анықтады.

Бұл құрылғы үшін серіктестік амортизацияның біркелкі әдісін қолданды. Жойылу құны «0» - ге тең болып қабылданды. Жылына амортизация нормасы 100 мың теңгені құрады. Серіктестік есепті кезеңнің кірісінде 100 мың теңгені таниды. Табыс 10 жыл бойы серіктестік ретінде танылады. Серіктестік есепте 2 кестеге сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбаларды көрсетеді:

Кесте 2 - Бухгалтерлік есепте өтеусіз негізде негізгі құралдарды алу жөніндегі операцияны көрсету

Дебет	Кредит	Операцияның мазмұны
2410 - Негізгі құралдар	4420 - Негізгі емес қызметтен түсетін өзге де кірістер	Беру күніне негізгі құралдарды өтеусіз беру кезіндегі болашақ кезеңдердің кірістері
4420 - Негізгі емес қызметтен түсетін өзге де кірістер	6290 - Басқа кірістер	Өтеусіз берілген негізгі құралдар бойынша жыл сайынғы табысты тану

Ескерту: автор дереккөз [3,6] негізінде жасаған

3) активтерді айырбастау:

Ақшалай және ақшалай емес басқа активтерге айырбастау нәтижесінде негізгі құралдар объектісін сатып алу оның әділ құны ескеріле отырып, мынадай жағдайларды қоспағанда жүзеге асырылады:

- айырбастау мазмұнның коммерциялық сипатына ие емес; немесе
- алынған немесе берілген активтің әділ құнын сенімді түрде анықтау мүмкін емес.

Серіктестік 2023 жылғы 28 қазанда құны 400 мың теңге болатын станокты (жинақталған амортизацияны және физикалық тозуды ескере отырып) кеңсеге әділ құны 300 мың теңге, 100 мың теңге мөлшерінде ақшалай қаражатпен қосымша ақы төлеп айырбастайды. Бұл жағдайда айырбастау операциясы 3 кестеге сәйкес келесідей көрсетіледі:

Кесте 3 - Бухгалтерлік есепте негізгі құралдарды айырбастау операциясының көрінісі

Дебет	Кредит
2410 - Негізгі құралдар-кеңсе үй-жайы 400 мың теңге	1030 - Ақшалай қаражат 100 мың теңге 2410 - Негізгі құралдар-станок 300 мың теңге

Ескерту: автор дереккөз [6,7] негізінде жасаған

Негізгі құралдардың талдамалық есебі бухгалтерияда шаруашылық Мүкәммалдың, аспаптардың және бір өндірістік немесе шаруашылық мақсаты бірдей, бірдей техникалық сипаттамалары, құны бір өндірістік бөлімшеде болатын басқа да заттардың бір түрін қоспағанда, әрбір мүкәммалдық объектіге ашатын түгендеу карточкаларында жүргізіледі. Бұл заттарды бір түгендеу карточкасында ескеруге рұқсат етіледі.

Негізгі құралды беру кезінде серіктестік негізгі құралды иеленудің барлық маңызды тәуекелдері мен артықшылықтарының қаншалықты сақталатынын мұқият бағалайды. Мүлікті беруді ресми тіркеу талап етілген жағдайларда шартта көрсетілген шарттарға назар аудару қажет. Міне, кейбір сәттер:

- егер шарттың талаптарына сәйкес актіге қол қойылған сәттен бастап активке иелік етуге байланысты іс жүзінде барлық пайда мен тәуекелдер сатып алушыға ауысса, онда шығу актіні акт бойынша беру күніне көрсетілуге тиіс.

- егер шарттың талаптарына сәйкес беруші тарап меншік құқығының ауысуы ресми мемлекеттік тіркелген сәтке дейін активтің иеленуіне байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы сақтаса, активтің шығуы көрсетілген ауысудың тіркелген күніне көрсетіледі.

Серіктестік 2025 жылғы 22 сәуірде құны 75 мың теңге пленкаға арналған ораманы сатуға шешім қабылдады. Іске асыру кезінде шығу операциясы 4 кестеге сәйкес көрсетіледі:

Кесте 4 - Бухгалтерлік есепте негізгі құралдарды сату операциясының көрінісі

Дебет	Кредит	Операцияның мазмұны
1210 Сатып алушылар мен тапсырыс берушілердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі	6210 - Активтердің шығуынан түскен кіріс	Негізгі құралды сату сомасына шот қойылды
1210 - Сатып алушылар мен тапсырыс берушілердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі	3130 - Қосылған құн салығы	Сату кезінде ҚҚС есептеу
7410 - Активтерді шығару бойынша шығыстар	2410 - Негізгі құралдар	Негізгі құралдарды баланстық құны бойынша есептен шығару
2420 - Негізгі құралдардың амортизациясы	2410 - Негізгі құралдар	Жинақталған тозу есептен шығарылды

Ескерту: автор дереккөз [4,8] негізінде жасаған

Негізгі құралдардың жарамсыздығын анықтау арнайы түгендеу комиссиясы жүргізетін үздіксіз тексеру мен бағалауды қажет етеді.

Бұл комиссияны директор тағайындайды және объектілерді тікелей тексеру, есептен шығару себептерін анықтау және жауапкершілікке тартылатын кінәлілерді анықтау міндеті бар. Сондай-ақ комиссия жекелеген компоненттерді, бөлшектер мен материалдарды пайдалану мүмкіндігін, олардың құнын бағалайды және негізгі құралдарды есептен шығаруға арналған арнайы актіге тиісті ақпаратты енгізеді. Бұл акт бекітілген нысандарға сәйкес жасалады және екі данада ұсынылады, олардың біреуі бухгалтерияға беріледі, ал екіншісі сақтауға жауапты адамда қалады. Акт сонымен қатар алынған қосалқы бөлшектерді, материалдарды және металл сынықтарын қоймаға беру үшін негіз болады. Онда активтің бастапқы құны, бухгалтерлік есепке сәйкес есептелген тозу сомасы, активті бөлшектеу кезінде алынған материалдық құндылықтардың құны, тарату және ықтимал сату шығындары, сондай-ақ таратудың жалпы қаржылық нәтижесі көрсетіледі.

Негізгі құралдардың жарамсыздығын анықтау арнайы түгендеу комиссиясы жүргізетін үздіксіз тексеру мен бағалауды қажет етеді. Бұл комиссияны директор тағайындайды және объектілерді тікелей тексеру, есептен шығару себептерін анықтау және жауапкершілікке тартылатын кінәлілерді анықтау міндеті бар. Сондай-ақ комиссия жекелеген компоненттерді,

бөлшектер мен материалдарды пайдалану мүмкіндігін, олардың құнын бағалайды және негізгі құралдарды есептен шығаруға арналған арнайы актіге тиісті ақпаратты енгізеді. Бұл акт бекітілген нысандарға сәйкес жасалады және екі данада ұсынылады, олардың біреуі бухгалтерияға беріледі, ал екіншісі сақтауға жауапты адамда қалады. Акт сонымен қатар алынған қосалқы бөлшектерді, материалдарды және металл сынықтарын қоймаға беру үшін негіз болады. Онда активтің бастапқы құны, бухгалтерлік есепке сәйкес есептелген тозу сомасы, активті бөлшектеу кезінде алынған материалдық құндылықтардың құны, тарату және ықтимал сату шығындары, сондай-ақ таратудың жалпы қаржылық нәтижесі көрсетіледі.

Негізгі құралдардың жарамсыздығын, оларды қалпына келтіру жөндеуінің немесе экономикалық орындылығын анықтауды директордың бұйрығымен тағайындалатын тұрақты жұмыс істейтін түгендеу комиссиясы жүргізуге тиіс. Комиссия таратылатын объектілерді тікелей тексеруді жүргізеді, оларды есептен шығару себептерін және осыған кінәлі және жауапқа тартылуға жататын адамдарды белгілейді, жекелеген тораптарды, бөлшектерді, материалдарды пайдалану мүмкіндігін айқындайды және оларды бағалауды жүргізеді. Актінің бірінші данасы бухгалтерияға беріледі, екіншісі-негізгі құралдардың сақталуына жауапты тұлғада қалады және есептен шығару нәтижесінде алынған қосалқы бөлшектерді, материалдарды, металл сынықтарын және т. б. қоймаға тапсыру үшін негіз болып табылады.

Дүлей зілзалалар мен авариялар салдарынан жойылатын негізгі құралдар бойынша есептен шығару актісіне дүлей зілзала туралы құзыретті ұйымның анықтамасы не себептері мен кінәлілері көрсетілген авария туралы актінің көшірмесі қоса берілуге тиіс. Материалдық құндылықтарды сатудан алынған сомалар, сондай-ақ объектіні ықтимал пайдалану бағалары бойынша бөлшектеуден немесе бөлшектеуден түскен материалдар келеді. Сатудан түскен қаражат ұйымның иелігінде қалады. ОЖ сату кезінде алынған табыс (сату бағасы мен баланстық құн арасындағы баға айырмасы) 20% ставка бойынша корпоративтік табыс салығы салынатын объект болып табылады.

Негізгі құралдар объектілерін өтеусіз беру туралы шешімді кәсіпорын директоры қабылдайды және бұйрықпен ресімделеді [1,8].

«АРЕС PetroTechnic жоғары колледж» ЖШС-де негізгі құралдарға негізінен белгілі бір пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланатын активтердің әртүрлі санаттары кіреді:

Ғимараттар мен құрылыстар 8-100 жыл;

Машиналар мен жабдықтар мен көлік құралдары 2-50 жыл;

Басқалары 2-20 жыл.

Әрбір қаржы жылының соңғы кезеңінде активтердің қалдық құнын, пайдалы қызмет мерзімін және амортизация әдістерін қайта қарау және түзету жүргізіледі. Жер учаскелері тозуға ұшырамайтынын ескеру маңызды. Негізгі құралдар объектісінің амортизациясы олардың пайдалы мерзімі ішінде жүйелі түрде жүргізілуі керек.

Аудиторлық тәуекел-бұл аудитор кәсіпорынның есептілігінде кездесетін елеулі бұрмалануларды анықтай алмау қаупі.

Аудиторлық тәуекелді есептеу үшін формула бойынша есептелген модель кең таралған:

$$A_t = NP * PCK * PH, \quad (1)$$

мұнда, AP – аудиторлық тәуекел, NP – ажырамас (неотъемлемый) тәуекел, PCK – бақылау құралдарының тәуекелі, PH – анықталмау қаупі

Бақылау құралдарының тәуекелін есептеу үшін ішкі бақылау жүйесінің жұмысын бағалау бойынша тест пайдаланылды.

20 сұрақтың ішінен көруге болады: 14-оң, 6-теріс:

$$(14/20) * 100 = 70 \%, \text{ бақылау құралдарының тәуекелі } 100 - 70 = 30\% \quad (10)$$

Ал ажырамас тәуекел бухгалтерлік есеп жүйесінің жұмысын бағалау сынағы негізінде есептелді. Құрастырылған тестте 20 сұрақ бар, оның 16-сы оң және 4-і теріс:

$$(16/20) * 100 = 80\%; \text{ ажырамас тәуекел } 100\% - 80\% = 20\% \quad (2)$$

Аудиторлық тәуекелді есептеу арқылы алынды:

$$PH = 5\% / (70\% * 80\%) = 8,9 \%$$

Елеулі қателерді анықтамау қаупі 8,9 % құрады.

Содан кейін «АРЕС PetroTechnic жоғары колледж» ЖШС-ің 2024 жылға арналған негізгі құралдар аудитінің жоспары мен бағдарламасы жасалды. Ол 5-кестеде көрсетілген:

Кесте 5 - Негізгі құралдармен операциялар аудитінің жоспары

Тексерілетін ұйым	
Аудит кезеңі	01.01.2024– 31.12.2024
Жоспарланған еңбек шығындары	
Жоспарланған аудиторлық тәуекел	8,9 %
Жоспарланған маңыздылық деңгейі	150983 мың. тенге
№	Тексеру рәсімдері
1	Негізгі құралдарды есепке алуы ұйымдастыру мен жүргізудің дұрыстығын тексеру
2	Негізгі құралдардың есебін, есептілігін және пайдаланылуын тексеру
3	Негізгі құралдардың Құжаттамалық ресімделуін және есепке алынуын тексеру
4	Бухгалтерлік есепте амортизацияны есептеуді тексеру
5	Негізгі құралдарды есептен шығару операцияларын тексеру

Ескерту: кестені автор[9,11] дереккөз негізінде құрастырған

«АРЕС PetroTechnic жоғары колледж» ЖШС-ің негізгі құралдармен операцияларды аудиторлық тексеру негізгі құралдарды қабылдау жөніндегі комиссия құру туралы бұйрықпен танысудан басталды. Осы құжатты тексеру кезінде ешқандай бұзушылықтар табылған жоқ.

Кесте 6 - НҚ сатып алу-сату шарттарының ресімделуін тексеру

№	Көрсеткіштер	Тексеріс
1	Нотариалды куәландырылған қолдардың болуы	+
2	Мөрлердің болуы	+
3	Уағдаласушы Тараптардың деректемелерінің болуы	+

Тексеру нәтижелері бойынша негізгі құралдарды сатып алу-сатудың барлық шарттарында ҚР Азаматтық кодексінің талаптарына сәйкес келетін барлық қажетті деректемелер бар деген қорытынды жасалды.

Содан кейін ақпараттың бар-жоғын және оның негізгі құралдарды қабылдау-беру актілерінде толық көрсетілуін тексеру жүргізілді. Актілер негізгі құралдар объектісі берілген күні жазылады. Тексеру нәтижелері 7 кестеде келтірілген:

Кесте 7 - Негізгі құралдарды қабылдау-беру актілерінде ақпараттың болуын және оның толық көрсетілуін тексеру

Мазмұны	Тексеру нәтижесі
Құжаттың атауы	+
Құжаттың жасалған күні	+
Атынан құжат жасалған ұйымның атауы	+
Шаруашылық операцияның мазмұны	+

Заттай және ақшалай мәндердегі шаруашылық операция өлшегіштері	+
Пайдалы қызмет мерзімі	+
Бухгалтерлік есепке қабылдау күнінің бастапқы бағасы	+
Амортизацияны есептеу әдісі	+
Шаруашылық операцияны орындауға және оны дұрыс ресімдеуге жауапты тұлғалар лауазымдарының атауы	+
Көрсетілген тұлғалардың жеке қолдары және олардың толық жазылуы	+

Ескерту: кестені автор[10,11] дереккөз негізінде құрастырған

Тексеру нәтижелері бойынша келесі қорытындылар жасалды:

- барлық құжаттарда деректемелер бар;
- негізгі құралдарды қабылдау-берудің барлық актілерінде барлық қажетті ақпарат көрсетілген.

Содан кейін оларды сатып алу тәсілдері бойынша негізгі құралдардың құнын қалыптастырудың дұрыстығына тексеру жүргізілді.

Негізгі құралдарды есепке алуды тексеру нәтижелері бойынша ЖШС-ің мынадай қорытындылар жасады:

1. Негізгі құралдарды сатып алу бойынша шот-фактурада «АРЕС PetroTechnic жоғары колледж» ЖШС-ің бас директорының қолы жоқ. Ұсынымдар: тауар тобының бухгалтерлері бастапқы құжаттардың толтырылуын бақылауды арттыруға міндетті.

2. Негізгі құралды пайдалану мерзімі дұрыс анықталмаған. Ұсынымдар: Бас бухгалтер пайдалы қызмет мерзімдерін анықтауға бақылауды арттыруға, осы негізгі құралдың амортизациясын қайта есептеуге және бухгалтерлік есептілікке түзетулер енгізуге міндетті.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Нурсейтов Э.О., Нурсейтов Д.Э. «Бухгалтерский учет в организациях» Алматы 2015 г.
2. Керимов В.Э. «Бухгалтерский финансовый учет» 2018 г.
3. «Бухгалтерский учет и Аудит» учебно-методическое пособие для студентов экономических специальностей 2018 г.
4. Алисенов А.С. «Бухгалтерский финансовый учет: Теория и Практика» Москва 2017 г.
5. Садиева А.С., Сагиндыкова Г.М., Шахарова А.Е. «Бухгалтерский учет и аудит» Учебное пособие Алматы 2016 г.
6. Захаров И.В. «Бухгалтерский учет и анализ» 2015 г.
7. Аликсеева Г. И. «Бухгалтерский учет» Москва 2017 г.
9. Международный стандарт финансовой отчетности (IAS) 16 «Основные средства»
10. Ивашкевич В.Б. «Практический аудит» 2017 г.
11. Коршикова С.Н. «Практический аудит: учебное пособие» Оренбург 2016